

Németh Zoltán

Szozopoli anziksz

„Sozos iz Pergamona – motiv golobov ob kantarosu in nepometenih tleh (asarato oikos).”

Két sziget látható arról a pontról,
ahonnét Szozosz, a költő
verseit a tengerbe vetette:
a Szent János- és a Szent Krizosztóm-sziget.
A történet szerint
Apollóniában élt egy férfi,
akinek három anyja volt.
Kettőt a tengerbe fojtott,
ebből lett a két sziget.

***

Az utcán a hátam mögött egy szódás
veri a lovát. Ócska hűtőszekrényt
cipel, amelyből az apja dörömböl
kifelé.

A forráság tekintete előtt
egy borsfáról legyekként csüngnek a bogycók.
De amint jön egy enyhet adó fuvallat,
már átrendeződnek.

Megtörtént már,
hogyméhány órára
egyetlen ágra húzódott össze az egész termés.

***

Kántor János: Tékozló fiú

Három anyja állítólag túl sok szeretettel
halmozza el gyermekét.
Egyetlen emberbe nem fér annyi
ebből az iszonyú anyagból,
amennyit férfi elbírhathna.

Ezért a közösség úgy ítélte meg,
a gyilkos jogosan cselekedett.

***

Az egyik műemlék épületben
élére áll egy sótartó,
s az alatta pihenő darázsra szóródik.
Száz év múlva ezt a darazsat is
kavicsként veti partra egy hullám.

***

A Szent Krizosztóm-szigeten
eddig huszónhét ember kötött ki,
egy-egy évszázad,
de csak egy élte túl a kalandot.
Kopár sziklái kígyók nyüzsögnek,
amelyek megtanulták a halfogást.
A harmadik anyja összeszedte
a környék összes kígyóját,
majd kirakta őket a szigeten,
hadd szaporodjanak.

***

Közben – mint a krónikás írja – a város
macskakövei egy kirakójáték elemeiként
mozognak. Ha ráállsz az Apollón-szobor
melletti kőre, mozdulatlanmá merevedve,
ötven év alatt a mólón kötsz ki.

***

Az egyetlen ember, aki élve visszatért
a szigetről, Szozosz volt: ekkor
kezdett el írni. Talán
nem egészen függetlenül költői
tevékenységétől, olyan hosszú életet élt,
hogy állítólag Hérodotosz, Szophoklész
és Platón is meglátogatta.
A legenda szerint azonban amikor egy darázs
alakú követ vett észre a parti homokban,
mintha fullánk csípte volna meg:
elhatározta, hogy összes versét
átúsztatja a Szent Krizosztóm-szigetre,
a kígyóknak.
A közösség ezt úgy értelmezte,
hogy felhagy az írással.

***

A félsziget, amelyen Szozopol terül el,
évi két centiméteres sebességgel tolódik
a két sziget felé. Ez iszonyú nagy sebesség
geológiai mérték szerint.

***

Az életben maradt harmadik anya
a Szent János-szigetet is berendezte.
Templomot épített, amelynek
nevezetessége, hogy kívül és belül
óriási tükrök borítják mind a négy oldalát.
Bár a halászok csak a nagyobb
halrajok felderítésére használták,
állítólag van a városnak olyan pontja,
ahonnét úgy láthatsz fel az istenekhez,
hogy közben önmagad is látod.
A történet szerint ezt a pontot
csak Szozosz ismerte.

***

A két sziget azonban mintha
maga sem tudná, meneküljön-e
a félsziget elől. Mintha hezitálna:
néha pár kilométerre közeledik,
máskor viszont – a mérések szerint –
éppen hogy távolodik a parttól.

***

Verőfényes, szélcsendes délután volt,
amikor a harmadik édesanya elhatározta,
megöli fiát.

A gyilkosság után kivágta fia nemi szervét,
s kezdetleges módszerekkel,
de az ókor csodálatos orvostudományának
eredményeit felhasználva,
férfivá operálta át magát.
Csak ekkor temette el fiát
a város legmagasabb pontján.
A városén, amelyet attól fogva
nem Apollóniának, hanem Szozopolnak hívtak.

***

A tenger itt annyira sós, mintha
élére állított sótartóból ömlene bele
egyfolytában az íze. Napos időben
kristályaira bontja a horizontot,
s a hártavékony kék tengerparton
gyakran fehér írásfoltok hullámzanak.

***

A történet szerint
a gyilkos anya még aznap
a Szozosz nevet vette fel,
s férfiként élt tovább.
De, állítólag,
a mai napig nem tud meghalni.

Kántor János: Ikonfestő angyala